

Svenska för anesthesiologer

Per Rosenberg ja Jerker Illman

Osa II a. Suomenkieliset sanat (M–Ö) ruotsiksi:

M

Mahalaukku = magsäck
Maksa = lever
Maksansiirto = levertransplantation
Maksansairaus = leversjukdom
Maligni hypertermia = malign hypertermi (svårartad temperaturstegring)
Mandriini = mandräng (mandrin)
Maski (naamari, happinaamari) = mask (syremask)
Minuuttivirtaus = minutflöde
Monielinvaurio = multipel organskada
Monitorointi = monitorering (instrumentell övervakning)
Monivammapotilas = multipeltraumapatient
Morfiini = morfin
Munuaisensiirto = njurtransplantation
Munuaiset = njurar
Munuaisten toiminta = njurfunktion
Munuaisten vajaatoiminta = njursvikt (njurinsufficiens)
Myrkyllisyys = toxicitet
Myötävyys = eftergivlighet ("komplians")

N

Naamari = mask
Nasotrakeaalinen intubaatio = intubering via näsan ("näshintubering")
Nenänieluputki = näs-svalgtub
Nestehoito = vätskebehandling
Nestetasapaino = vätskebalans
Neurokirurgisen potilaan anestesia = anestesi av en neurokirurgisk patient
Neurolyysi = neurolysi ("frigörande eller upplösning av nerv")
Neuropaattinen kipu = neuropatisk smärta ("nervsmärta")
Nieluputki = svalgtub
N₂O (typpioksiduuli, dityppioksid, "ilokaasu") = kväveoxid, dikväveoxid ("lustgas")
Nondepolarisoivat lihasrelaksantit = icke-depolariserande muskelrelaxanter
Nosiseptiivinen kipu = nociceptiv smärta (smärta orsakad av vävnadsskada)
NSAID ("ei-steroidaaliset anti-inflammatoriset lääkkeit") = icke-steroidala anti-inflammatoriska mediciner ("värkmediciner")
NYHA-luokitus = NYHA-klassificering

O

Ohitusleikkaus (esim. sepevaltimo-ohitusleikkaus) =

förbildningsoperation (t.ex. kransartärförbildningsoperation) ("bypass-operation")

Ohjainneula = introduktionskanyl ("ledningskanyl")

Oikovirtaus = shunt ("genvägsflöde", "förbindelseflöde")

Oksentelu = kräkning, uppkastning

Oksennella = kasta upp, spy, kräkas

Opioidit = opioider

P

Paasto = fasta

Pahoinvointi = illamående

Painelu(elvytys) = yttre hjärtkompression (yttre hjärtmassage)

Palleatyriä = mellangärdesbräck (diafragmabräck)

Palovamma = brännskada

Paraservikaalipuudutus = livmoderhalsbedövning (paracervikalbedövning)

Parenteraalinen ravitseminen = parenteral näringstillförel ("näringstillförel utanför tarmkanalen")

PCA ("potilaan itseannostelukivunhoito") = patientkontrollerad smärtlindring

Perifeerinen verenkiertovastus = perifert (kärl)motstånd

Perinnöllinen angioödeema (angioneurootinen ödeema, HAE) = ärftligt angioödem (angioneurotiskt ödem)

Pesäkekovettumatauti ("mullipeli skleroosi") = multipel skleros

Pienimolekyylinen hepariini (low-molecular weight heparin, LMWH) = småmolekylärt heparin

Pienvirtaustekniikka = låg-gasflödesteknik ("lågflödesanestesi")

Pintapuudutus = ytbedövning ("ytanestesi")

Pneumonia = pneumoni, lunginflammation

Pneumothorax = pneumothorax (ansamling av luft i lungsäcken)

PEEP = slutexpiratoriskt övertryck (positivt slutexpiratoriskt tryck)

Ponnistusvaihe = krystningskedet (vid förlossning)

PONV (engl. postoperative nausea and vomiting) = postoperativ illamående och uppkastning (kräkning)

Potilasvahinko = patientskada

Pre-eklampsia = förebud till havandeskapsförgiftning ("preeklampsi")

Preoperatiivinen arvio = preoperativ bedömning

Pseudokoliiniesteraasin puutos = brist på pseudokolinesteras

Pulmonaalinen vasokonstriktio = pulmonär vasokonstriktion

Pulssioksimetri = pulsoximetri

Puoliintumisaika = halveringstid

Puudutteet = bedövningsmedel

– säilöntäaineet = konserveringsmedel, tillsatsämnen

– toksisuus = toxicitet

– vaikutusmekanismit = verkningsmekanismer

Puudutemyrkytys = bedövningsmedelsförgiftning

Puudutus = bedövning

Päihtynyt potilas = (alkoholi)påverkad patient ("berusad patient")

Päiväkirurginen anestesia = anestesi vid dagkirurgi, dagkirurgisk anestesi

- esivalmistelu = förberedelse
- kotiutus = utskrivning
- kotiuttaa = hemförlova patienten
- estää pahoinvointia = förebygga illamående

R

Raskaus = graviditet

Rasva-aineenvaihdunta = fettmetabolism

Rasva = fett (lipid)

Ravitsemus = näringstillförsel (nutrition)

Regionaalinen anestesia = regional anestesi ("lokanestesimesedelsbedövning")

- alaraajan johtopuudutus = ledningsanestesi av nedre extremiteten
- epiduraalinen synnytyanalgesia = epidural förlossnings-smärtlindring ("förlossningsepidual")
- hartiapunospuudutus = ledningsbedövning av armens nervnätverk (plexus brachialis)
- laskimopuudutus = intravenös bedövning ("bedövning via vener")
- reisihermon puudutus = bedövning av lårnerven (n. femoralis)

Respiraattori = respirator

Retrobulbaaripuudutus = retrobulbar bedövning av ögat

Rytminsiirto = kardioversion (elkonvertering)

S

Sakraalipuudutus = korsbensbedövning ("sakralbedövning")

Sappi = galla

Sedaatio = sedation ("lugnande åtgärd")

Sedaatioaine = sedativum ("lugnande medel")

Selkäydin = ryggmärg

Sentraalisten laskimoiden kanylointi = kanylering av centrala vener

Sepelvaltimokierto = kranskärlscirkulation (koronar-cirkulation)

Sepelvaltimotauti = kranskärlssjukdom

- ohitusleikatun potilaan anestesia = anestesi av en förbiledningsopererad ("bypass-opererad") patient

Sepsis (verenmyrkytys) = blodförgiftning ("sepsis")

Septinen sokki = septisk chock

Sikiö = foster

Sokeritauti = sockersjuka, diabetes

- autonominen neuropatia = autonom nervskada (neuropati)
- glukositasapaino leikkauksessa = glukosbalansen under operationen
- insuliinihoitoinen = insulinbehandlad
- insuliiniannostelu = insulindosering
- intubaatiovaikeudet = intubationssvårigheter
- metabolinen oireyhtymä = metaboliskt syndrom

Sokki = chock

- hypovolemiassa = vid hypovolemi
- kardiogeeninen = kardiogen

Spinaalipuudutus = spinalbedövning (spinalanestesi)

- spinaalipuudutuksen jälkeinen päänsärky = huvudvärk efter spinalbedövning ("spinalhuvudvärk")
- spinaalipuudutuksen jälkeinen selkä- ja raajasärky (TNS) = smärta i rygg och extremiteter efter spinalbedövning

Spirometria = spirometri ("andningsmätning")

ST-muutokset EKG:ssa = ST-förändringar i EKG

Subduraaliverenvuoto = subdural blödning (blödning under hårda hinnan)

Suntti = shunt (genvägsflöde, förbindelseflöde)

Sydämen minuuttivirtaus = hjärtats minutflöde

Sydämenpysähdys = hjärtstillestånd

Sydämen rytmihäiriö = rytmrubbning i hjärtat (rytmstörning i hjärtat)

Sydämensiirtopotilas = hjärttransplantationspatient

Sydämen vajaatoiminta = hjärtsvikt

Sydän = hjärta

Sydänläppä = hjärtklaff

Sydänleikkauspotilaan anestesia = hjärtoperationspatientens anestesi

Sydänlihasiskemia = hjärtmuskelnens syrebrist (syrebrist i hjärtmuskeln)

Sydänpotilas = hjärtpatient

Sydänviat = hjärtfel

Sympaattisen hermoston puudutus = bedövning av det vegetativa nervsystemet (bedövning av det autonoma nervsystemet)

Synnytyanalgesia = smärtlindring vid förlossning ("förlossningsanalgesi")

Synnytysepiduraalipuudutus = förlossnings-epiduralanalgesi ("förlossningsepidual")

Synnytykipu = förlossningssmärta

Syövän aiheuttama kipu = smärta förorsakad av cancer (cancerrelaterad smärta)

T

Tahdistin = taktbestämare ("pacemaker", "stimulator")

Tamponaatio = tamponad

Tartuntavaarallinen potilas = smittosam patient

TCI (engl. Target-Controlled Infusion, tavoiteohjattu infuusio) = målstyrd infusion

TEE (ruokatorven kautta tehtävä kaikukardiografia) = registrering av hjärtats funktion med hjälp av ultraljudseko via matstrupen (transesofageal ultraljudsundersökning av hjärtat)

Tehoelvytys = avancerad hjärt-lungräddning

Tehohoito = intensivvård

Tekoläppäpotilas = patient med klaffprotes

Tietojärjestelmä = datasystem

Transfuusio (verensiirto) = transfusion (blodtransfusion)

Traumapotilas = traumapatient

Trendelenburgin asentona = Trendelenburgläge

Triage (potilasajittelu) = triage (patientindelning)

Trisykliset masennuslääkkeet = tricykliska antidepressiva läkemedel

Tromboosi (veritulppa) = trombos (blodpropp)

Tromboosiprofylaksi = trombosprofylaxi

Tromboplastiiniaika = tromboplastintid

Trombosyytit = trombocyter, blodplättar

Tulehduskipulääkkeet = värkmediciner, anti-inflammatoriska värkmediciner

TURB ("transuretraalinen virtsarakkoresektio") = transuretral resektion av blåstumör

Typpi = kvävgas, kväve

Typpioksididi = kväveoxid

Typpioksiduuli (dityppioksididi, "ilokaasu") = kväveoxidul (dikväveoxid, "lustgas")

Tyreotoksikoosi = tyreotoxikos

Tyreotoksikoottinen kriisi = tyreotoxisk kris

Työasema (anestesia) = arbetsstation (anestesi)

U

UKG (ultraäänikardiografia) = ekokardiografi

Uremia = uremi

Uterus = livmoder

V

Vagaalinen heijaste = vagal reflex
Vaikea intubaatio = svår intubation
Vaikutuksen kesto = effektens längd
Valtimopullistuma = artärbräck (artäraneurysm)
Valveillaolo anestesian aikana = varseblivning under anesthesi
Valvonta = övervakning
Valvontayksikkö ("heräämö") = övervakningsenhet
Vamma = skada
VAS (visuaalinen analoginen asteikko) = visuell analog skala
Vasodilataattorit = vasodilatorer (blodkärlsutvidgande läkemedel, "kärlutvidgare")
Vasokonstriktorit = vasokonstriktorer ("blodkärlsammandragande läkemedel")
Vastasyntynyt = nyfödd
Vastasyntyneen virvoitus = återuppliving av nyfödd
Vatsaleikkauspotilas = bukoperationspatient
Ventilaatiovajaus = andningsinsufficiens (andningssvikt)
Ventilaattori = ventilator
Verenkierron vastus = blodflödesmotstånd
Verenkierto = blodcirkulation
Verenpaine = blodtryck
– epäsuora (ei-kajoava) mittaus (NIBP) = icke-invasiv (automatisk) (blodtrycks)mätning
– värttinävaltimon käyttö mittauksessa = användning av radialisartären för (blodtrycks)mätning
Verenpainetauti = blodtryckssjukdom
Verensiirto = blodtransfusion
– DIK (DIC) = disseminerad intravaskulär koagulation
– hyttymishäiriö = koagulationsrubbning, koagulationsstörning
– hyttymistekijöiden korvaushoito = ersättning med koagulationsfaktorer

- massiivinen transfuusio = massiv transfusion
- punasolutiiviste = erytrocytkoncentrat
- (verensiirto)reaktio = transfusionsreaktion
- veren lämmitys = uppvärmning av blod (produkter)
- verihytaleiden korvaushoito = ersättning med trombocyter
- veriryhmän määrittäminen = bestämning av blodgrupp
- ristikoe = korstest

Verenvuoto = blödning

Veri = blod

- hematokriitti = hematokrit (erytrocytvolymfraction)
- hyttyminen = koagulation ("blodets levrning")

Verikaasuanalyysi = blodgasanalys

Veri-kaasujakautumisvakio = blod/gasfördelningskoefficient

Veriryhmät = blodgrupper

Verisuonikirurgia = kärlkirurgi

Vesi = vatten

Vesihöyry = vattenånga

Virtsakatetri = urinblåskateter

Vuoto- ja hyttymishäiriö = blödnings- och koagulationsrubbning (-störning)

Värttinähermo (n. radialis) = strålbensnerven ("radialisnerven")

W

von Willebrandin tauti = von Willebrands sjukdom

Wolff-Parkinson-White oireyhtymä = Wolff-Parkinson-Whites syndrom

Y

Ylläpitohoito = underhållsbehandling

Ylläpito(vaihe) = underhållsfas

Riitta Heino

Osa II b. Käytännöllisiä lauseita ja sanontoja ruotsiksi:

Spinaalipuudutus = Spinalbedövning
Laitan steriilin paperiliinan selkään = Jag lägger en steril pappersduk på ryggen
Nyt tunnustelen selkänikamien haarakkeita = Nu känner jag på ryggkotornas utskott
Etsin sopivaa pistopaikkaa nikamahaarakkeiden välistä = Jag letar efter ett lämpligt stickutrymme mellan kotutskotten
Pyöristäkää selkääne vielä enemmän (tästä kohdasta) = Krök / böj ryggen ännu mera (just här)
Näin saadaan nikamahaarakkeiden välistä suuremmiksi ja pistopaikka löytyy helpommin = På så sätt får vi kotutskottsmellanrummen större och stickstället hittas lättare
Ensin puudutan ihoa ohuen neulan kautta = Först bedövar jag huden via en tunn nål
Nyt i hossa tuntuu heikko pisto = Nu känns ett litet stick i huden
Kun iho on puutunut pistän varsinaisen selkäpuudutusneulan (spinaalipuudutusneulan) = Då huden är bedövad sticker jag den egentliga bedövningsnålen
Puudutusneulan lävitse työntäen ohuen muoviletkun selkäydinestettiin – letkun kautta voimme leikkauksen aikana tarvittaessa antaa lisää puudutetta = Genom nålen skjuter jag in en tunn slang i ryggmärgsvätskeutrymmet – genom slangens kan vi under operationen vid behov ge mera bedövningsmedel
Nyt ruiskutan puudutusaineen sisään (selkäydintilaan / -nesteeseen) = Nu sprutar jag in bedövningsmedlet
Kohta alatte tuntea lämpöä jaloissa (alemmassa jalassa) = Snart börjar det kännas varmt i benen / det undre benet
Tarkistan puudutuksen tehokkuutta koskettamalla ihoa kylmällä pesulapulla (tylpällä neulalla) = Jag kontrollerar bedövningens effekt genom att beröra huden med en kall tvättilapp (trubbig nål)
Sanokaa kun tuntuu kylmältä (neulan kosketus tuntuu terävältä) = Säg till då det känns kallt (då nålens spets känns vass)
Varsinainen kosketus voi, ja saakin, vielä tuntua = Själva beröringen kan, och får, ännu kännas
Laskemme sängyn pääpuolta hetkeksi alas = Vi sänker sängens huvudända för en stund
Näin puudutus leviää riittävän korkealle = På detta sätt sprider sig bedövningen tillräckligt högt upp
Nyt on iho puutunut napaan / rintaan asti = Nu är huden bedövad upp till naveln / bröstet
Tämä riittää hyvin leikkausta varten. Nyt on hyvä! = Det här är tillräckligt för operationen. Nu är det bra!
Puudutus on levinnyt (vähän) liian korkealle = Bedövningen har spridit sig lite väl högt upp
Se ei ole vaarallista, mutta voi tuntua epä mukavalta / raskaalta hengittää = Det är inte farligt, men det kan kännas obehagligt / tungt att andas
Voimme antaa teille jotain rentouttavaa lääkettä niin on mukavampi olla = Vi kan ge er lite lugnande medicin, så känns det bättre

Laskimopuudutus = Intravenös bedövning
Laitan laskimokanyylin molempiin käsiin = Jag sätter en venkanyl i vardera handen

Puristetaan laskimoverta pois leikattavasta kädestä (raajasta) = Vi skall pressa bort venöst blod ur armen som skall opereras
Nyt tuntuu puristus (kiristys) olkavarressa kun paineikalvosin täytetään = Nu känns tryck (spänning) runt armen då manschetten fylls
Nyt ruiskutan puudutusaineen käden laskimoihin = Nu injicerar jag bedövningsmedlet in i armens vener
Iho kalvosimen alla on kohta myös puutunut ja voimme siirtää paineen viereiseen kalvosimeen = Snart har huden under manschetten också blivit bedövad och vi kan byta trycket till den bredvidvarande manschetten

Hartiapunospuudutus ("Yläraajan pleksuspuudutus") = Bedövning av armnervnätet ("Bedövning av plexus brachialis")
Kääntäkää pääne vasemmalle / oikealle / toiselle puolelle = Vänd huvudet åt vänster / höger / andra hållet
Nostakaa yläraajanne sivulle suoraan kulmaan (90°) ja koukistakaa sitten kättä kyynärtaipeesta niin, että voitte sormillanne koskettaa korvaanne – tämän jälkeen yritätte pitää raajaa rentona = Räck armen rakt ut (90°) och böj armen vid armbågen så att ni kan beröra ert öra med fingrarna – därefter skall ni försöka att hålla armen avslappnad
Ensin etsimme (paikannamme) hermot (hermokimpun) johtamalla heikon sähkövirran neulan kärkeen – kipua ei pitäisi tuntua = Vi söker först efter nerverna (nervknippet) genom att leda en svag elektrisk ström till nålspetsen – någon smärta borde inte kännas
Tässä pitääkin käden/raajan lihaksissa näkyä tahdottomia nykäysliikkeitä = Här skall man kunna se ofrivilliga muskelknäckningar i handen/armen
Nyt puudutusneula on oikeassa paikassa ja ruiskutan puudutetta hermon (hermokimpun) läheisyyteen = Nu är nålen på rätt plats och jag sprutar in bedövningsmedlet i närheten av nerverna ("nervknippet")
Sanokaa heti mikäli tuntuu kipua kädessä/raajassa = Säg till genast ifall ni känner smärta i handen/armen
Tunnneteko mitään erikoista suussanne, korvissanne tai silmissänne? = Känner ni något speciellt i munnen, öronen eller ögonen?

Nilkkapuudutus = Fotledsbedövning ("vristbedövning", "ankelbedövning")
Jalkaterää hermottaa useampi hermo ja siksi puudutus tehdään useaan kohtaan nilkan alueella = Till foten leder flera nerver och därför görs bedövningen på flera ställen runt fotleden (vrusten)
Pistetään puudutusneula näiden hermojen läheisyyteen ja ruiskutetaan sopiva annos puudutetta = Man sticker bedövningsnålen i närheten av dessa nerver och injicerar en lämplig dos av bedövningsmedlet

Per Rosenberg ja Jerker Illman

Anestesiologian ja tehohoidon yksikkö

Kliininen laitos, Helsingin yliopisto